

Omgaan met ecologische onzekerheden in het beheerplan

Datum: 15 juni 2010

Auteurs: Steunpunt Natura 2000

Disclaimer

Dit document is een intern werkdokument van het bevoegd gezag dat verantwoordelijk is voor het opstellen van beheerplannen Natura 2000 en vergunningverlening in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Het is een levend document dat regelmatig een update zal kennen. Er kunnen geen enkele rechten aan de inhoud van dit document worden ontleend.

Steunpunt Natura 2000
P/a Anne-Marie de Wee-Barnas
Bezoekadres: Catharijnesingel 64, Utrecht
Postadres: Postbus 5045, 3502 JA Utrecht
tel. 030 - 239 8877
a.m.p.de.wee@natura2000.nl

Omgaan met ecologische onzekerheden in het beheerplan

Tijdens het bezoek van het Regiebureau aan de natuurorganisaties op 18 februari 2010 is een vraag gesteld over het omgaan met kennisgebrek, met name op ecologisch gebied.

De vraag:

Als er op ecologisch gebied gebrek aan kennis is, hoe moet hier dan in het beheerplanproces mee worden omgegaan?

Het antwoord:

Allereerst moet worden nagegaan of er daadwerkelijk een gebrek aan kennis is. Vaak is er namelijk meer kennis beschikbaar, dan in eerste instantie werd gedacht en kun je bijvoorbeeld door met een aantal experts door te redeneren ver komen in onderbouwing. Het is daarom van belang om na te gaan of alle beschikbare informatie is benut (zowel literatuur, onderzoek als experts) en welke methodieken of scenario's zijn gebruikt (is er geen sprake van het opstapelen van onzekerheden: worst case op worst case zetten geeft geen realistische uitkomsten meer en is het worst case scenario de juiste).

Vervolgens wordt in het beheerplan vermeld welke ecologische kennis gebruikt is en beschikbaar is. Daar waar sprake is van kennislacunes, wordt dit ook vermeld in het beheerplan, waarbij tevens wordt aangegeven wat de (mogelijke) consequenties van dit kennisgebrek zijn. Daarnaast wordt aangegeven hoe hier in de toekomst mee wordt omgegaan en op welke termijn eventueel nieuwe kennis beschikbaar is. Dit kan op verschillende manieren in het beheerplan worden opgenomen:

1. De kennis wordt opgedaan door het uitvoeren van onderzoek (tijdens het opstellen van het beheerplan of lopende de eerste beheerplanperiode);
2. De kennis wordt opgedaan door expertmeetings te organiseren (bijvoorbeeld met experts uit andere Europese landen, waar wellicht meer kennis van een specifiek terrein aanwezig is);
3. Er wordt een nieuw monitoringsprogramma opgezet;
4. In het kader van een lopend monitoringsprogramma wordt de ontwikkeling gevolgd.

Ad. 4:

Het volgen van de ontwikkeling is toepasbaar onder een aantal voorwaarden, waarbij het uitgangspunt is dat er geen verslechtering mag optreden op de natuurwaarden:

- De activiteit moet te stoppen zijn als uit monitoring blijkt dat er toch significant (cumulatief) negatieve effecten optreden;
- De mogelijke schade van de activiteit moet meetbaar zijn (bijvoorbeeld zichtbaar in het veld);
- Het habitatype moet zodanig snel herstelbaar zijn dat het langjarig gemiddelde van oppervlak en kwaliteit niet afneemt (conform het verslechteringsverbod van artikel 6 lid 2 HR; zie ook de Leidraad bepaling Significantie).

Bovenstaande stappen kunnen ertoe leiden dat aanpassingen nodig zijn in de maatregelen die in het beheerplan zijn opgenomen. Afhankelijk van de termijn waarop de aanvullende gegevens beschikbaar komen, worden aanpassingen in het huidige beheerplanproces meegenomen of in een volgende cyclus. De termijn waarop aanvullende kennis verwacht wordt en hoe hiermee zal worden omgegaan, wordt vermeld in het beheerplan.

Een **voorbeeld** van hoe met ecologisch kennisgebrek kan worden omgegaan in het beheerplan is de werkwijze van de provincie Zeeland met betrekking tot het **Kruipend moerasscherm**:

Het Kruipend moerasscherm is een plantje dat voorkomt in de Natura 2000-gebieden Canisvliet, Grootte Gat en Vogelkreek in Zeeland. Er geldt voor deze soort een behoudsdoelstelling en voor de Vogelkreek een uitbreidingsdoelstelling, maar de huidige staat van instandhouding is zeer ongunstig. Er zullen dus maatregelen moeten worden getroffen om de instandhoudingsdoelstelling te behalen. Er is echter weinig bekend over de ecologie van de soort

en daardoor is niet met zekerheid te bepalen welke maatregelen ingezet moeten worden om de instandhoudingsdoelstelling te behalen (vermindering stikstof, verbetering waterkwaliteit, verbetering waterkwantiteit, bodemsamenstelling, etc.). De provincie heeft daarom een expert meeting georganiseerd met Nederlandse en buitenlandse experts. Uit deze meeting blijkt dat er ook internationaal weinig bekend is over deze soort, maar er is wel een consensus bereikt over een maatregelen pakket dat mogelijk een positief effect kan hebben op het voorkomen van Kruiwend moerassscherm. Het effect van de te nemen maatregelen zal nauwkeurig gevolgd moeten worden en dus zal het beheerplan de eerst planperiode vooral inzetten op het monitoren van de ontwikkeling van het plantje. Op basis van de monitoringsgegevens zal eventueel worden bijgestuurd. De gegevens die gedurende de 1^e beheerplanperiode beschikbaar komen, zullen worden gebruikt om de kennisleemtes in te vullen, zodat in een volgend beheerplan de maatregelen verder uitgewerkt kunnen worden.